

**Опис досвіду вчителя трудового навчання
Новогалещинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів
Кіріченка Віктора Павловича
«Формування творчої особистості через проектування виробів на уроках
трудоного навчання»**

1. Актуальність теми.

Інтеграція України в освітній простір Європи зумовлює необхідність пошуку нових напрямів розвитку педагогічної науки та практики, зокрема ефективних форм і методів організації навчально-виховного процесу, переосмислення його змісту, мети та завдань. Одним із стратегічних завдань реформування змісту освіти України визначено формування творчої особистості. Це відображено в Державній національній програмі «Освіта» («Україна ХХІ століття»), Державних стандартах освітньої галузі «Технології», в змісті навчальних програм трудового навчання.

Враховуючи вимоги часу педагогічна наука і практика України звертаються до прогресивних технологій навчання та виховання, які дають можливість кожній дитині виявити себе як особистість, а кожному вчителю озброїтися ефективними методами подання навчального матеріалу в педагогічній діяльності.

Відповідно до цього змінюються традиційні підходи до змісту освіти, і зокрема, в трудовому навчанні учнів. Так сучасний розвиток суспільства та виробництва потребує не лише навчати учнів запам'ятовувати і відтворювати техніко-технологічні знання та прийоми роботи, а й застосовувати такі знання та вміння на практиці — через розв'язання творчих завдань (виконання навчальних творчих проєктів), формування відповідного досвіду.

З точки зору педагогічної психології найбільш актуальним є питання про формування креативної уяви і творчих здібностей учнів. На сьогоднішній день актуальною є проблема пошуку засобів розвитку засобів розумових здібностей, пов'язаних з творчою діяльністю учнів як в колективній, так і в індивідуальній формі навчання. Цим зумовлений вибір проблеми, над якою я

працюю – «Формування творчої особистості через проектування виробів на уроках трудового навчання».

У сучасному світі перед майбутнім виробником у зв'язку з розвитком науки і техніки постає ряд нових завдань та вимог до їх творчого потенціалу і конструкторських здібностей. Отже вчитель повинен створити умови для розвитку творчої активності учнів на уроках трудового навчання.

Програма для загальноосвітніх навчальних закладів відводить 75% часу на виконання практичних робіт та 25% навчального часу на теоретичне навчання. Отже, вчитель трудового навчання повинен організувати навчальний процес таким чином, щоб учні під час роботи мали можливість не тільки засвоїти і поглибити навички з обробки конструкційних матеріалів. Отже, виникає необхідність вдосконалення змістовно-методичного процесу при вивченні техніки і технологічних процесів виготовлення виробів із конструкційних матеріалів. Цю проблему досліджували та впроваджували в практику в своїх роботах визначні педагоги, як Качнев В.И., Коваленко О.Е., Коберник О.М., Сидоренко В.К., Тхоржевський Д.О..

Їх дослідження дають змогу вчителям трудового навчання застосовувати на практиці ефективні методи, форми та засоби організації діяльності вчителя та учнів при вивченні тих чи інших тем шкільного курсу трудового навчання. Реалії сьогодення вимагають від вчителів трудового навчання постійного вдосконалення та оновлення змісту навчального матеріалу та оснащення уроків трудового навчання. На основі аналізу практики трудового навчання можемо зробити висновок, що вчителі трудового навчання для вирішення завдань поставлених державними актами потребують ефективних методик, дидактичних матеріалів та засобів. Зараз, коли відбувається стрімка переорієнтація у суспільстві, перебудова суспільного виробництва, необхідність переорієнтації і оновлення звичної системи трудового навчання учнів загальноосвітніх шкіл очевидна.

Найбільш повною, базовою функцією є ознайомлення учнів з проектно-технологічною діяльністю, яка найбільш повно, на даному етапі відображає підхід до впровадження освітньої галузі «Технологія».

2. Мета досвіду.

Спираючись на наукові дослідження та перспективи розвитку освітньої галузі «Технологія», нові методологічні та методичні підходи в освіті, досвід викладання розробити методичне забезпечення для практичних занять з вивчення технологічних процесів ручної та механізованої обробки деталей виробів.

3. Об'єкт досвіду.

Процес підготовки та організації практичних занять направлених на формування в учнів твердого підходу до виконання роботи, системи знань, умінь та навичок.

4. Предмет досвіду.

Розробка методичних рекомендацій направлених на формування і розвиток творчих ініціатив, творчий пошук, створення реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей кожного учня, формуванню якісних знань, вмінь та навичок при вивченні техніки і технологічних процесів виготовлення виробів із конструкційних матеріалів.

Для дослідження мети у відповідності до об'єкта і предмета досвіду сформовані завдання:

□ Вивчити теоретичні дослідження направлені на організацію процесу практичних завдань і визначити теоретичні основи формування в учнів знань, умінь та навичок з даної теми.

□ Дати аналіз передового та новаторського досвіду роботи вчителів – практиків, щодо розробки методики та проведення практичних занять з обраної теми.

□ Розробити методичні рекомендації направлені на формування в учнів якісних знань, вмінь та навичок при вивченні технологічних процесів ручної та механізованої обробки деталей виробів.

□ Викласти факти підтвердження ефективності уроків трудового навчання за методом проектів, дати методичні рекомендації та пропозиції для впровадження їх в практику роботи вчителів трудового навчання.

5. Науково-теоретична база

Сьогодні в Україні компетентнісний підхід визнано одним із пріоритетних у модернізації освіти. Українськими вченими він розглядається за різними напрямками: уміння вчитись як ключова компетентність (О. Савченко); досвід закордонних країн і стратегія впровадження в українську систему освіти компетентнісного підходу (Н. Бібік, О.Сухомлинська, О.Пометун, О. Овчарук, С.Трубачева); формування життєвої компетентності старшокласників загальноосвітніх шкіл України (І.Єрмаков, І.Ящук).

Метод проектів був розроблений американським філософом і педагогом Джоном Дьюї та його учнем В. Кілпатріком. Історія застосування методу проектів у навчальній діяльності школярів детально проаналізована С.У.Гончаренком, О.Я.Савченко, О.О.Фунтіковою. Цінними з сучасних позицій поняття «проект» та розгляд ознак проекту як явища

міждисциплінарного, поліфункціонального є матеріали російських вчених В. Гузеєва, Д. Левітес, Є. Полат, Г. Селевка та українських вчених К. Баханова, А. Касперського, Т. Кручиніна, О. Пехоти, Л.М. Ващенко та ідеї В.В.Рибалки щодо видів та форм творчого проектування школярів й ролі проектної стосовно ефективного професійного самовизначення.

На думку О. Коберника, саме метод проектів дає змогу учням системно оволодіти організацією практичної діяльності у всьому проектно-технологічному ланцюжку.

Моя система роботи будується на сучасних педагогічних технологіях, орієнтованих на самостійну діяльність школярів – індивідуальну, парну, групову, головна мета яких зробити процес навчання творчим. Використання методу проектів дає змогу учням системно оволодіти організацією практичної діяльності у всьому проектно-технологічному ланцюжку.

Результати своєї діяльності бачу:

- у підвищенні якості знань учнів;
- у зростанні інтересу до культурно-історичних цінностей українського народу, його традицій та духовності;
- у формуванні життєвих компетентностей учнів та створенні умов, що стимулюють мотивацію навчання на уроках;
- в участі вихованців у пошуково-дослідницькій діяльності;
- у творчій участі школярів у позашкільних заходах;
- у вмінні учнів вільно орієнтуватися в інформаційному середовищі та самостійно користуватися Інтернет-ресурсами.

6. Основна частина

Метод проектів передбачає поєднання технології створення освітніх ситуацій, в яких учень ставить та розв'язує власні завдання, з технологією супроводу самостійної діяльності учня, забезпечує інтеграцію їх знань з різних навчальних предметів, диференціацію навчання з урахуванням

індивідуальних особливостей школярів, проблемність навчально-виховного процесу.

Використовуючи проектний метод навчання, учні засвоюють усю технологію розв'язання завдань – від постановки питання до результату.

6.1. Суть компетентностей

Для реалізації компетентнісного підходу в трудовому навчанні, способи діяльності доцільно представляти у формі компетентностей. Тлумачний словник сучасної української мови за редакцією В.Т. Бусела розглядає компетентність «як певну суму знань у особи, яка дозволяє їй судити про що-небудь, висловлювати переконливу, авторитетну думку. Компетентний – це той, хто знає, обізнаний у певній галузі; який має право за своїми знаннями або повноваженнями робити або вирішувати що-небудь, судити про що-небудь». Компетентнісний підхід спрямований на формування ключових і предметних компетентностей.

6.2. Формування ключових компетентностей учнів через уроки трудового навчання

Формування компетентностей учнів зумовлене реалізацією не тільки відповідного оновленого змісту освіти, але й адекватних методів та технологій навчання.

Для формування життєвих компетентностей учнів практикують традиційні та інноваційні технології організації навчальної діяльності. Свою діяльність спрямовують на формування технічно, технологічно освіченої особистості, підготовленої до життя і активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства, формування життєво необхідних знань, умінь і навичок ведення домашнього господарства і сімейної економіки, основних компонентів інформаційної культури учнів, забезпечення умов їх професійного самовизначення, вироблення в них навичок, творчої діяльності, виховання культури праці, здійснення

допрофесійної і професійної підготовки. Я, як вчитель трудового навчання, формую компетентності учнів засобами свого предмета.

На своїх уроках я використовую інтерактивні форми та методи навчання: самостійна й практична робота, робота в парах, робота в малих групах тощо. Участь у диспутах, дискусіях надає учням можливість вільно висловлювати власні думки, обговорювати їх з іншими учнями класу, розвиває комунікативні навички, критичне та логічне мислення, уяву, увагу, пам'ять. Інтерактивні форми організації навчально-трудоного процесу («Мозковий штурм», «Мікрофон», «Перестрілка», «Навчаючи - учись», «Коло ідей», «Спіймай помилку», «Дизайн – аналіз» тощо) допомагають задіяти всіх учнів, формують навички роботи в команді, виховують толерантність, гнучкість, уміння швидко адаптуватися, впевненість у собі, надають дитині можливість презентувати свої здібності та знання. Таким чином, в учнів формується соціальна, комунікативна компетентності.

Вивчаючи культуру українського народу, українську народну вишивку, народний одяг, українські народні ремесла, в учнів розвивається полікультурна компетенція, виховується повага до національних традицій.

6.3. Метод проектів як інструмент формування життєвих компетентностей

Одним з ефективних інструментів формування життєвих компетентностей є проектна діяльність. Я звернулась до цього методу, тому що він дає можливість в стінах школи формувати життєві компетентності, творчу особистість, пробуджує і розвиває в дитині талант, дає можливість дітям осмислено застосовувати свої знання, реалізує їх соціальні потреби, формує мотивацію до навчання.

Ознайомлювати учнів з методом проектів я починаю з 5класу. Суть проектної технології – включення учнів у процес творчої діяльності (від ідеї до її практичної реалізації), повний та органічний зв'язок навчання з життям та інтересами особистості, практична діяльність учнів. Перевагу в створенні проектів віддаю творчим. Навчаю роботі над творчими проектами учнів

поступово. Спочатку це короткочасні проекти, виконання яких вкладається в межі одного уроку. Поступово проекти ускладнюються, стають тривалішими. Таким чином, до 9 класу учні вже мають усі навички для самостійного створення творчих проектів. Такі проекти містять у собі проблему, яка потребує вирішення, та формулюють одне чи кілька завдань, які будуть розв'язуватися на протязі певного часу відповідно до етапів проектування.

6.4. Творчі індивідуальні проекти

Творчий проект – це навчально-трудове завдання, у результаті якого створюється продукт. Згідно з потребами соціального та науково-технічного прогресу творчі проекти щодо виготовлення виробів потребують певних знань та умінь. Це змінює не лише зміст, але й методи навчання, формуючи в учнів компетентності, які б дали змогу адаптуватися до нових соціально-економічних умов.

Проектна діяльність залучає кожного учня до активного пізнавального процесу та дає змогу врахувати під час навчання національні, регіональні умови. Так, під час виконання творчого проекту учні здійснюють економічний розрахунок фінансових витрат на виготовлення виробу, затрат часу, планують можливість масового підприємства, ціну реалізації тощо. Наприклад, під час вивчення варіативного модуля «Технологія виготовлення дерев'яної іграшки» учням треба дібрати модель іграшки, яка відповідає вимогам сучасної людини та не потребує використання дорогих матеріалів, запропонувати послідовність виготовлення іграшки та можливі варіанти її виготовлення, спланувати організаційно-технічні заходи, що забезпечать високу ефективність праці, а також підвищать її продуктивність, знизять собівартість, покращать якість продукції.

Зміст програми з трудового навчання спрямований на виявлення та розвиток здібностей дитини із різних видів декоративно-ужиткового мистецтва: випалювання, різьблення, виготовлення сувенірів тощо.

Процес навчання будує таким чином, щоб учні могли порівнювати та узагальнювати матеріал, який вивчається, пов'язати його з вивченим,

визначити необхідний зі всієї суми теоретичних зв'язків та використовувати ті дані, які потрібні для виготовлення виробу.

На уроках звертаю увагу учнів не лише на шляхи творчого отримання практичних завдань, а й допомагаю їм знаходити ці шляхи самостійно.

6.5. Творчі групові проекти

Робота учнів за методом проектів може бути не тільки індивідуальною, а й груповою. Групові проекти передбачають створення виробу, який об'єднує індивідуальні роботи кожного члена групи. Наприклад, під час роботи над варіативним модулем «Технологія виготовлення народної ляльки» вироби учнів, які виготовляли лише родинні ляльки-обереги були поєднані у спільний проект «Родинні обрядові українські ляльки».

А під час роботи над творчим проектом «Оздоблення виробів геометричним різьбленням» учні хоч і виконували роботи індивідуально, однак вони були об'єднані спільною темою виконання проекту, тобто спільним об'єктом проектування, варіанти якого обговорювалися в кожній групі окремо та супроводжувалися розробкою композицій, мали дизайнерські рішення. При цьому логіка побудови діяльності учнів відповідала спільній структурі проектування, при якій уся група колективно вирішувала одну проблему, разом опановуючи загальну тему.

Саме такі проекти дають змогу виявляти комунікативні компетентності кожного учня.

6.6. Захист та презентація проектів

Одним із кінцевих етапів роботи над проектом є оцінювання результатів проектування. Оцінювання – це імітація професійної експертизи. Спочатку проект захищається в групі, потім доопрацьовується й захищається остаточно.

Під час захисту проектів (це може бути шкільна виставка, ярмарок-продаж, випуск стінних газет, виготовлення буклетів, електронних презентацій тощо) учні навчаються переконувати своїх однокласників у цінності своєї роботи, демонструють свою компетентність у спеціальних

питаннях, які стосуються проекту, старанність, добросовісність, аргументацію запропонованого рішення, рівень творчості, оригінального підходу, а також інформаційну компетентність.

Реалізація методу творчих проектів дає змогу учням усвідомити роль знань і навичок в житті та навчанні. Знання – вже не мета, вони стають засобом у справжній освіті, допомагають формувати свої розумові стратегії, дають можливість кожному самостійно долучатися до здобутків культури.

7. Методичні рекомендації.

7.1. Підготовка вчителя до проведення занять з вивчення технологічних процесів ручної та механізованої обробки деталей виробів.

7.1.1. Вивчення літературних джерел.

Працюючи над літературними джерелами з цієї теми можна зробити висновок, що питання організації та проведення занять з трудового навчання відводиться значне місце. Слід зазначити, що предмет трудового навчання є специфічним, оскільки навчаючи його учні оволодівають не тільки знаннями, а також вміннями і навичками обробки тих чи інших матеріалів. Тому на думку Д.О.Тхоржевського до вчителя висувуються наступні вимоги.

Вчитель трудового навчання повинен вміти:

1. Добре засвоїти зміст і принципи побудови шкільних програм і навчальних посібників з трудового навчання.
2. Чітко уявити характер і зміст роботи вчителя щодо організації, планування і матеріального забезпечення трудового навчання учнів у школах.
3. Вміти готуватися до теоретичних і практичних занять, правильно будувати і проводити заняття в школі і виробничих умовах, складаючи потрібну для занять навчально-технічну документацію.

Готуючись до проведення занять вчитель повинен враховувати, що 75% учбового часу відводиться на виконання практичних робіт. Під час

виконання практичних робіт учні займаються прийомами роботи різним ручним і механізованим інструментом, технологічними процесами, які учні виконують практично, виготовляючи різні вироби. У зв'язку з цим перед вчителем постає питання, яким чином виконати ці завдання на високому якісному рівні. Відповіддю є правильний вибір методів навчання та інтенсифікація учбового процесу.

Відповідно до роботи В.О.Онищука «Слово інтенсифікація французькою мовою означає посилення, збільшення, напруження продуктивності дієвості. Можна говорити про підвищення ступеня її напруження, тобто збільшення пильності праці, що витрачається учнями за певний проміжок часу.

Велике значення в інтенсифікації учбового процесу має діяльність вчителя – раціональне поєднання фронтальної, групової та індивідуальної роботи, широкого залучення учнів до самостійного виконання пізнавальних та практичних завдань; врахування їх підготовки, здібностей, індивідуальних і вікових особливостей; правильний добір методів, прийомів і засобів навчання тощо».

Наступним етапом підготовки вчителя до уроку є визначення мети. Мета уроку забезпечує розв'язання освітніх, виховних, розвиваючих завдань. Вчитель визначає коло знань, вмінь і навичок якими має володіти учень. Для досягнення мети, урок розбивають на етапи з повними дидактичними завданнями. Після визначення дидактичних завдань для кожного етапу уроку підбирають методи навчання, які мають забезпечити чітку послідовність дій вчителя та активну пізнавальну діяльність учня.

Важливим чинником підготовки вчителя до проведення занять є ознайомлення з перспективним педагогічним досвідом.

Готуючись до проведення практичних занять з вивчення техніки і технологічних процесів виготовлення виробів із конструкційних матеріалів, вчитель обов'язково повинен дослідити перспективний досвід вчителів-практиків.

У статті С.Ткаченко “Типовий урок трудового навчання” розглядається питання формування в учнів здатності реально оцінювати свої можливості для вибору посильних практичних завдань.

Аналізуючи літературні джерела, узагальнюючи перспективний та власний практичний досвід, ми прийшли до висновку: проведення ефективного уроку з теми «Технологічні процеси ручної та механічної обробки деталей виробів» можливе в тому випадку, коли вчитель правильно підбере навчальний матеріал, об’єкт роботи та розробить методику проведення всіх етапів уроку.

7.1.2. Підбір навчального матеріалу та методів проведення заняття.

Відбір навчального матеріалу починається з роботи над навчальною літературою. В подачі навчального матеріалу я орієнтуюсь на навчальний посібник, тому що матеріал забезпечує виконання програми і викладено на рівні загального розвитку учнів.

Окрім навчальної літератури можемо ознайомитись із спеціальною літературою, де ці питання розглянуті на професіональному рівні.

Якість уроку залежить від вирішення організаційних питань. Вчитель підбирає інструмент необхідний для проведення практичних робіт, перевіряє його справність. Забезпечує розмічальним і різальним інструментом.

Необхідно підготувати технічну документацію, в даному разі – технологічну карту виробу.

Далі необхідно підібрати методи навчання для кожного етапу уроку. Провести інструктування, в якому необхідно зазначити, що це пояснення направлене на розкриття змісту трудового навчання та способів його виконання і на коригування практичної діяльності учнів.

Інструктування складається з наступних елементів:

а) вступне інструктування з вивчення нової операції – демонстрування трудових прийомів в нормальному і сповільненому темпі;

б) поточне інструктування – виправлення помилок у виконанні трудових прийомів, або для учня, або для всього класу;

в) заключне інструктування – показ доброякісного виконання виробів та зіпсованих виробів, аналіз помилок, допущених учнями, оцінка робіт учнів.

Метод вправ застосовується на етапі засвоєння учнями трудових вмінь та навиків.

За змістом розрізняють вправи з організації робочого місця, налагодження інструменту, засвоєння первинних трудових прийомів та рухів, вдосконалення вмінь і навичок та інші.

Враховуючи вищезазначене, аналізуємо методику проведення практичного завдання з вивчення технологічних процесів ручної та механізованої обробки деталей виробів.

I. Організаційна частина.

Направлена на виховання у учнів дисциплінованості, точного виконання своїх обов'язків (наявність робочого одягу, зошита, щоденника).

II. Актуалізація знань, вмінь і навичок.

Проводиться на початку вступного інструктування і направлена на виявлення підготовленості учнів до виконання завдання. Цей етап можна проводити методом усного опитування.

Але на мій погляд доцільно поєднати його з розгадуванням кросвордів по темі. Використання цього метода набагато підвищує ефективність цього етапу.

III. Мотивація навчальної діяльності.

На цьому етапі учні знайомляться з темою і метою уроку. Вчитель обґрунтовує необхідність вивчення цього матеріалу.

IV. Виклад нового матеріалу.

Цей етап уроку ми проводимо методом фронтального інструктування. Цей метод активізує пізнавальну діяльність учнів, полегшує керування учбовою діяльністю учнів. Більш ефективним він буде в поєднанні з методом демонстрування.

V. Систематизація знань – проводиться шляхом усного опитування учнів перед початком практичної роботи.

VI. Вступне інструктування до практичної роботи.

Вступне інструктування поєднуємо з демонструванням. Показ дії в звичайному і уповільненому темпах, який супроводжується усним поясненням, є невід'ємною частиною інструктування.

Демонструю прийоми розмічання, запилювання на торцях двома діагоналями.

Перед початком роботи учні отримують інструктування з безпеки праці. Під час уроку вчитель пильнує, щоб учні дотримувались правил безпечної праці, а у разі їх порушення проводить поточне групове, або індивідуальне інструктування.

VII. Практична робота.

Для виконання роботи учні розподіляються на ланки по 2 чоловіка в кожній. Тому поточне інструктування проводиться або для ланок, або індивідуально для учня, який цього потребує. Зміст поточного інструктування неможливо спланувати завчасно. Поточне інструктування проводиться на основі спостережень за роботою учнів, або за їх проханням.

VIII. Поточне інструктування включає в себе :

- а) спостереження за працею учнів та виявлення помилок;
- б) повторний показ прийомів, корекцію діяльності, засоби виправлення браку;
- в) спостереження за виконанням учнями безпечної праці.

IX. Заключне інструктування.

Заключне інструктування проводиться в кінці уроку по закінченні учнями практичної роботи, в даному випадку – фронтально.

Даними для інструктування є спостереження вчителя за учнями і результатами їх роботи.

Аналізуючи результати роботи вчитель вказує на помилки при виконанні роботи, а також порушення правил безпечної праці, показує кращі

роботи і роботи з недоліками, вказує на причини помилок учнів в навчанні, оцінює їх діяльність.

Х. Прибирання робочих місць.

Цей етап має важливий виховний момент. Учнів треба привчати до порядку на робочому місці і зовнішньому вигляді.

Підводячи підсумки можна зробити висновок, що відбір учбового матеріалу та вибір методів проведення заняття є одним з найважливіших етапів підготовки вчителя до уроку. Від нього в вищій мірі залежить досягнення мети уроку.

7.2. Форми перевірки та оцінювання знань, умінь та навичок учнів.

7.2.1. Вибір форм перевірки знань, умінь та навичок учнів.

Перевірка може бути фронтальною або індивідуальною. Фронтальна перевірка застосовується при визначенні як всі учні оволоділи трудовим прийомом (розмічання, робота на верстаті). Індивідуальна - розрахована на перевірку конкретного учня.

Крім цього, перевірка може бути усною і письмовою. Усна перевірка призначена для встановлення рівня і міцності знань учнів. Письмова перевірка застосовується для встановлення знань з якими учні підходять для вивчення певної теми.

Особливе значення має практична робота, оскільки більшу частину часу учні працюють над виготовленням виробів.

Готуючись до уроку вчитель планує, які знання будуть потрібні учням для виконання роботи, які вміння і навички вони зможуть використати та відповідно до цього планує перевірку.

Відповідно до Д.О.Тхоржевського “У процесі перевірки знань, умінь та навичок ставлять наступні дидактичні завдання:

а) установити якість знань, умінь і навичок.

Мова йде про систематичний та планомірний контроль протягом усього навчання учнів у майстерні.

б) стимулювати учнів до навчальної діяльності.

Перевірка знань, умінь і навичок повинна сприйматися учнями як виховний засіб надання їм допомоги з боку вчителя.

в) виявити хиби в організації і методиці проведення навчального процесу.

Перевірка знань, вмінь повинна сприйматися учнями як важливий засіб надання їм допомоги з боку вчителя.

г) виробляти в учнів навички самоконтролю.

Перевіряючи в учнів навички та вміння вчитель праці залучає до цього й учнів. Наприклад, точність розмірів виробу перевіряє спочатку учень, а потім вже вчитель. Перевірку знань учнів я проводжу у вигляді тестування за допомогою перфокарток або карток – завдань засобом цифрового кодування.

Застосування карток забезпечує фронтальність роботи, сприяє застосуванню учнями навичок самоаналізу і самоконтролю, допомагає реалізації принципу послідовності і наочності навчання.

Кожен учень отримує за урок дві оцінки; одну за відповіді на запитання карток – завдань, другу – за виконання етапів трудового процесу, закінчених з точки зору технології. Це дає змогу об'єктивно оцінювати працю учнів по данній темі.

Об'єктивність оцінювання ґрунтується на тому, що воно базується на єдиних вимогах до учнів.

7.2.2. Єдині вимоги до оцінювання.

Основним з основних критеріїв оцінювання – є точність обробки. Вимоги до точності підвищують інтерес учнів до трудових завдань, виховують в них почуття відповідальності за виконану роботу.

Норма часу – це вимога, завдяки якій при правильному підході до неї вчителя, не тільки не примушує учнів працювати швидше за рахунок якості виробів, а навпаки, привчає їх приділяти більш уваги до точності та іншим технічним вимогам. Нормування часу має дисциплінуючий вплив на учнів, привчає їх до економного використання часу.

Знання учнів – при оцінюванні діяльності учнів, слід враховувати в якому обсязі і наскільки глибоко засвоїли вони матеріал програми.

Правильність виконання трудових прийомів.

Вказівки вчителя щодо виконання окремих прийомів, учні повинні використовувати обов'язково.

7.2.3. Організація робочого місця.

Рівень трудової культури, підвищення продуктивності праці характеризується умінням правильно організовувати своє робоче місце.

7.2.4. Додержання правил безпечної праці.

Праця в майстернях пов'язана з можливістю отримання травми, при порушенні правил безпеки. Ця можливість досить реальна, бо учні проявляють властиву своєму віку безтурботність. Тому при виставленні оцінки треба враховувати порушення правил безпечної роботи учнями, пов'язаних з експлуатацією устаткування та інструментів, правилами виконання трудових прийомів та ін.

Виходячи з цього можна зробити висновок, якщо вчитель буде враховувати вимоги до оцінювання та фізіологічні можливості дітей, він матиме змогу об'єктивно оцінити рівень знань та навичок учнів з даної теми.

8. Висновок

1. Робота в значній мірі розкриває теоретичні дослідження направленні на організацію процесу практичних завдань і визначає теоретичні основи формування в учнів стійких знань, умінь і навичок із зазначеної теми.

2. Робота аналізує перспективний досвід вчителів – практиків відносно шляхів і методів забезпечення практичних занять з обраної теми.

3. В основній частині роботи розроблені методичні рекомендації направлені на формування в учнів якісних знань, вмінь та навичок при вивченні технологічних процесів ручної та механізованої обробки деталей

виробів.

На основі власного досвіду і результатів локального експерименту, який полягає в порівнянні метода усного опитування учнів під час актуалізації знань, вмінь та навичок з поєднанням цього метода і розгадуванням кросвордів, я вважаю, що використання цих методичних рекомендацій надає можливості проведення практичних занять на високому рівні і забезпечує формування у учнів стійких знань, вмінь та навичок.

Таким чином, використання методу проектів сприяє розвитку соціально активного, освіченого громадянина України, формує життєві компетентності школярів за допомогою рефлексії їхніх дій, оскільки саме вони допомагають учням проявити вміння і здібності у дорослому житті при спробі почати власну справу, орієнтуватися в сучасному суспільстві, приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях, аналізувати й контролювати власну діяльність, розв'язувати проблеми, працювати в команді, брати участь як у малому бізнесі, так і в суспільних проектах.

Проектна діяльність дозволяє комбінувати і поєднувати формальні знання з практичним досвідом. Вона в своїй основі розрахована на гнучку організацію процесу навчання учнів. Впровадження в навчальну діяльність компетентнісного підходу через використання методу проектів дозволило підвищити якість виконання творчих проектів.

Метод проектів не потребує додаткового обладнання, не вимагає перебудови існуючого, крім того, розпочинати впровадження цієї методики можна за практично «нульової» матеріально-технічної бази шкільних навчальних майстерень (головне – визначитись з темами проектів).

Наведена модель навчання охоплює формування та розвиток всіх ключових компетентностей учня, комплекс яких є центральним в системі компетентнісного підходу.

Література

1. Бербец Т. Контроль навчальних досягнень учнів у процесі проектно-технологічної діяльності. Трудова підготовка. – 2003. - № 2
2. Бербец Т. Самостійна робота учнів під час виконання творчих проектів. Трудова підготовка. - 2004. - №4
3. Ващук С. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках. Трудова підготовка. – 2003. - № 2.
4. Єрмаков І. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики. Науково-методичний посібник – Запоріжжя: Центріон, 2005.
5. Коберник О. Дидактичні основи сучасного уроку трудового навчання. Трудова підготовка. - 2003. - № 2
6. Поборченко Н. Нові освітні технології. Директор школи. – 2007. - № 4
7. Родигіна І. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. – Харків: Основа, 2006.
8. Сидоренко В. Проектно - технологічний підхід як основа оновлення змісту трудового навчання школярів. Трудова підготовка. - 2004. - №1
9. Терещук А., Вдовиченко А. Навчання учнів основних етапів проектно - технологічної діяльності. Трудова підготовка. – 2004. - № 4
10. Котелянець Н. Проектно - технологічна діяльність молодших школярів. Трудова підготовка. – 2006.- № 1
11. Мірошніченко Ю. Комп'ютерна техніка як засіб удосконалення технологічної культури школярів. Трудова підготовка - 2005. - №5
12. Шляхова Г. Розвиток творчих здібностей на заняттях з трудового навчання. – Донецьк. – 2002
13. Ящук С. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання. Трудова підготовка. – 2003. - №4